

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 43/2021-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. januára 2021 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 35 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti s rozhodovaním o jej žiadosti o invalidný dôchodok a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti [REDAKČIA] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 35 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v súvislosti s rozhodovaním o jej žiadosti o invalidný dôchodok.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozhodnutím generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne (ďalej len „generálny riaditeľ“) č. 656 225 1465 0 z 19. januára 2018 (ďalej len „rozhodnutie generálneho riaditeľa“) bolo rozhodnuté o odvolaní sťažovateľky proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredia č. 656 225 1465 0 z 30. mája 2016 (ďalej len „rozhodnutie Sociálnej poisťovne“), ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľky o invalidný dôchodok tak, že odvolanie bolo zamietnuté v celom rozsahu a rozhodnutie Sociálnej poisťovne bolo potvrdené.

3. Podanou žalobou na Krajskom súde v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sa sťažovateľka domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa. Na základe späťvzatia žaloby sťažovateľkou na pojednávaní 11. decembra 2018 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 27 Sa 3/2018-63 z 11. decembra 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) o zastavení konania. Dňa 20. augusta 2019 doručila sťažovateľka Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podanie označené ako „dovolanie“, ktoré najvyšší súd posúdil podľa obsahu ako kasačnú sťažnosť proti rozhodnutiu generálneho riaditeľa a uznesením sp. zn. 9 Sk 36/2019 z 30. októbra 2019 kasačnú sťažnosť odmietol ako podanú oneskorene.

4. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta skutkové pochybenia posudkov posudkových lekárov Sociálnej poisťovne, ako aj rozhodnutia generálneho riaditeľa a žiada ústavný súd o „*hmotné zabezpečenie, obmedzenie činnosti na 4 hodiny, na základe záverov a hodnotení odb. lekárov – výrazné postihnutie, výrazne znížený prac. potenciál, stav trvalý, nutné fyzické šetrenie, nepreťažovanie..., od roku 2014*“.

Sťažovateľka zároveň uviedla, že ak je v tejto veci potrebné zastúpenie advokátom, žiada o ustanovenie právneho zástupcu, keďže si ho sama nedokáže zabezpečiť z dôvodu, že od roku 2014 nemá žiaden príjem.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosti ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

11. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania o ústavnej sťažnosti odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne.

15. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

16. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

17. Podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

18. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomocí je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

19. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd konštatuje, že návrh sťažovateľky na začatie konania v predloženej podobe nespĺňa náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde. Predovšetkým je potrebné uviesť, že z obsahu ústavnej sťažnosti nie je úplne zrejmé, akým rozhodnutím konkrétneho porušovateľa malo dôjsť k sťažovateľkou tvrdenému porušeniu základných práv podľa ústavy (požiadavka plynúca z § 123 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľka totiž v ústavnej sťažnosti spomína viaceré rozhodnutia (rozhodnutie generálneho riaditeľa, uznesenie krajského súdu, uznesenie najvyššieho súdu), no porušenie označených práv nespája so žiadnym konkrétnym rozhodnutím. Návrh neobsahuje kvalifikovaný petit, resp. návrh, akého rozhodnutia sa sťažovateľka domáha, ktorý by slúžil ako východisko pre vymedzenie predmetu konania pred ústavným súdom (požiadavka plynúca z § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Okrem uvedeného ústavná sťažnosť neobsahuje jedinú ústavnoprávne relevantnú námietku, ktorá by mala svedčiť o porušení označených základných práv, rozhodovanie o ktorých by patrilo do právomoci ústavného súdu. Ústavný súd konštatuje, že obligatórnou náležitosťou ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde je povinnosť sťažovateľa uviesť konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho

základných práv a slobôd. Keďže ústavná sťažnosť neobsahuje relevantné odôvodnenie, nespĺňa ani podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

20. Z uvedeného je zrejmé, že ústavná sťažnosť neobsahuje také náležitosti, ktoré majú pre rozhodnutie ústavného súdu a vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv kľúčovú povahu. Za danej situácie neprichádzala do úvahy výzva na odstránenie uvedených nedostatkov návrhu podľa § 56 ods. zákona o ústavnom súde, keďže takáto výzva slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu na začatie konania, avšak nie na doplnenie samotnej podstaty návrhu.

21. Zároveň je potrebné uviesť, že ani v prípade, ak by sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť, ktorá by spĺňala všetky zákonom ustanovené náležitosti, neprinieslo by to pre ňu vecne iný výsledok.

22. Z ústavnej sťažnosti totiž vyplýva, že sťažovateľka namieta nedostatky rozhodnutia generálneho riaditeľa z 19. januára 2018. Zároveň sťažovateľka v ústavnej sťažnosti označuje aj uznesenie krajského súdu z 11. decembra 2018, ako aj uznesenie najvyššieho súdu z 30. októbra 2019, ktoré jej bolo doručené 5. decembra 2019. Ústavná sťažnosť však bola ústavnému súdu doručená až 11. decembra 2020, teda zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty predpokladanej § 124 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že aj v prípade, ak by ústavná sťažnosť obsahovala všetky zákonom predpísané náležitosti, túto by podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol ako podanú oneskorene.

23. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

24. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže

ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

25. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľky a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

26. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, ústavná sťažnosť má náležitosti ustanovené zákonom, nie je podaná zjavne neoprávnenou osobou, nie je neprípustná, oneskorená ani zjavne neopodstatnená.

27. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľky nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a z výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti II tohto uznesenia) zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

28. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Peter Molnár
predseda senátu